

WZW

WZW C

FUNDACJA
GWIAZDA
NADZIEI

Poznaj czynniki ryzyka.
Chroń się przed zakażeniem!

Bądź świadomy.

FUNDACJA
GWIAZDA
NADZIEI

Przełącz nam 1% swojego podatku!
Fundacja "Gwiazda Nadziei"
nr KRS 0000298237

Twój 1% to dla Naszych Podopiecznych bardzo wiele!

Co 12-sta osoba na świecie żyje z przewlekłym zapaleniem wątroby typu B lub C. Większość z nich nie jest świadoma swojej choroby, ponieważ przez wiele lat nie daje ona żadnych objawów. Niestety, nielezione zakażenie WZW B i C może doprowadzić do poważnych chorób wątroby, w tym raka wątroby, a w konsekwencji nawet do śmierci.

Jeżeli myślisz, że mogłeś zarazić się WZW B lub WZW C koniecznie skonsultuj się z lekarzem i wykonaj proste badanie krwi, które pozwoli zdiagnozować zakażenie. WZW B i WZW C można leczyć, zapobiegając tym samym zagrażającym życiu chorobom wątroby.

Szczepienie jest najlepszym sposobem uniknięcia zakażenia WZW B. W przypadku WZW C, ze względu na brak szczepionki, jedyną metodą zapobiegania zakażeniu jest znajomość dróg jego rozprzestrzeniania się i świadome unikanie sytuacji, w których możemy być na nie narażeni.

Więcej informacji na temat WZW B i WZW C znajdziesz na stronie Fundacji „Gwiazda Nadziei”

www.gwiazdanadziei.pl

Konsultacja merytoryczna – poradnik nt. WZW B – prof. Jacek Juszczak

Konsultacja merytoryczna – poradnik nt. WZW C – prof. Waldemar Halota

1. Co to jest WZW C?

Wirusowe zapalenie wątroby typu C jest chorobą zakaźną wywołaną przez wirus zapalenia wątroby typu C (HCV), który namnaża się w komórkach wątroby wywołując stan zapalny i uszkodzenie wątroby. Choroba rozwija się podstępnie, nie dając charakterystycznych objawów. Nie leczona ujawnia się zwykle po wielu latach, w okresie marskości wątroby.

Na świecie ok. 170 milionów ludzi cierpi na WZW typu C. Każdego roku przybywa ok. 3-4 miliony zakażonych osób. W Polsce zakażonych wirusem HCV zostało ok. 730 000 osób, z czego ok. 95 proc. nie jest świadomych swojej choroby. Szacuje się, iż spośród nich ok. 200 tys. jest czynnie, przewlekłe zakażonych tym wirusem. Większość z nich jest nieświadoma tego zakażenia.

Wirus HCV

Wirus HCV (z ang. *Hepatitis C Virus*) został wykryty w 1989 roku. Jest to jednociowy wirus RNA, wielkości 50 nanometrów, o budowie sferycznej, należący do rodziny Flaviviridae. Powoduje wirusowe zapalenie wątroby typu C.

2. Czym się różni ostre i przewlekłe WZW C?

Ostre zapalenie wątroby typu C występuje bardzo rzadko, gdyż u większości ludzi choroba ta przebiega bezobjawowo. Pojawia się ok. 4-12 tygodni po zakażeniu HCV i ustępuje do 6 miesiąca od zakażenia.

W konsekwencji na tym etapie choroba jest tylko wyjątkowo rozpoznawana.

Utrzymujące się powyżej 6 miesięcy zakażenie HCV pozwala na rozpoznanie przewlekłego zapalenia wątroby typu C. Również w tym przypadku brakuje najczęściej objawów wskazujących na chorobę wątroby, stąd jest ono rozpoznawane najczęściej przypadkowo.

Niekiedy jedynymi objawami choroby są: nudności, bóle stawów, mięśni, niczym nieuzasadnione poczucie zmęczenia, itp.

Przewlekające się zakażenie HCV u co piątego pacjenta prowadzi do marskości wątroby, rzadziej do raka wątrobowokomórkowego.

3. Czy mogę mieć WZW C?

Niestety tak, gdyż każdy z nas mógłby być narażony na zakażenie wirusem HCV. Szacuje się, że do około 80% przypadków dochodzi w wyniku zabiegów medycznych, również drobnych, takich jak iniekcje czy pobranie krwi. Nie ma człowieka, który nie był takim zabiegom poddawany. Również zabiegi niemedyczne przebiegające z przerwaniem ciągłości tkanek mogą być źródłem zakażeń.

Grupy wysokiego ryzyka zakażeń wirusem HCV:

- leczenia przetoczeniami krwi lub preparatów krwiopochodnych przed rokiem 1993 (krew wśród honorowych dawców jest badana rutynowo w Polsce na obecność przeciwciał antiHCV dopiero od lipca 1992 roku)
- wielokrotnie hospitalizowani
- osoby poddane zabiegom chirurgicznym, stomatologicznym, badaniom endoskopowym itp.
- osoby hemodializowane, chorzy na hemofilię
- pracownicy służby zdrowia, straży pożarnej, policji i innych oddziałów ratownictwa
- narkomani przyjmujący preparaty odurzające dożylnie
- poddawani zabiegom upiększającym, zwłaszcza tatuażom i kolczykowaniu
- pensjonariusze zakładów karnych

4. Jak można się zakazić WZW C? Jak uchronić siebie i swoich bliskich przed tym zakażeniem?

Wirus zapalenia wątroby typu C przenosi się głównie drogą krwiopochodną. Do zakażenia może dojść podczas każdego uszkodzenia skóry narzędziem zabrudzonym zakażoną krwią, zarówno medycznym, jak i niemedycznym. Znacznie rzadziej do tych zakażeń dochodzi z matki na noworodka.

Zakażenie HCV następuje:

- **przez kontakt z zakażoną krwią**
  - użycie zainfekowanych narzędzi medycznych i niemedycznych
  - podczas dożylnego stosowania narkotyków
- **podczas ciąży i porodu od zakażonej HCV matki na noworodka**
- **zakażenie drogą seksualną jest mało prawdopodobne, jednakże z takim zagrożeniem powinny liczyć się przede wszystkim osoby wykazujące ryzykowne zachowania seksualne, w wyniku których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek oraz posiadające wielu partnerów seksualnych.**

Sterylizacja narzędzi, używanie jednorazowego sprzętu i rękawiczek oraz bezpieczne wykonywanie zabiegów w znacznym stopniu zapobiega rozprzestrzenianiu się wirusa HCV. **Jedyną metodą obrony przed wirusem HCV jest więc unikanie sytuacji, w których może dojść do zakażenia.**

5. Kiedy mogę u siebie podejrzewać WZW C?

U większości osób zakażenie HCV przebiega bezobjawowo lub z mało charakterystycznymi dla choroby wątroby objawami, skutkiem tego wiele osób nie wie, iż choruje na wirusowe zapalenie wątroby typu C. Zwykle upływa wiele lat zanim pojawią się dolegliwości świadczące o schorzeniu, dlatego też WZW C nazywane jest „cichą chorobą” lub „wirusową bombą zegarową”.

Objawy ze strony przewodu pokarmowego takie jak zgaga, wzdęcia, pobolewanie brzucha, czy ogólne jak pogorszenie samopoczucia, przewlekłe zmęczenie winny skłaniać do przeprowadzenia badań w kierunku zakażenia HCV. O chorobie wątroby i zakażeniu wirusem HCV może świadczyć utrata tolerancji na alkohol.

6. Jak sprawdzić czy mam WZW C?

ZBADAJ SIĘ!

Jedyną metodą na sprawdzenie czy doszło do zakażenia wirusem HCV jest wykonanie badania diagnostycznego krwi na obecność przeciwciał anti-HCV.

Przeciwciała anti-HCV są obecne we krwi średnio po 7-8 tygodniach od momentu zakażenia. W rzadkich przypadkach okres ten wydłuża się do 20 tygodni. Rutynowo test wykonuje się po okresie 12 tygodni od potencjalnej ekspozycji.

Pozytywny wynik badania obecności przeciwciał anti-HCV należy potwierdzić badaniem wykrywającym materiał genetyczny wirusa we krwi (pojawia się on już 1-2 tygodnie po zakażeniu).

Tylko wykrycie HCV RNA przesądza o rozpoznaniu czynnego zakażenia.

Aby wykonać bezpłatnie badanie w kierunku obecności wirusa HCV konieczne jest uzyskanie skierowania od lekarza.

Testy można także wykonać prywatnie. Test oznaczenia przeciwciał anti-HCV oferowany jest w większości laboratoriów w Polsce w cenie ok. 30 zł, natomiast badanie obecności kwasów nukleinowych – HCV RNA metodą PCR kosztuje ok. 150 zł i jest wykonywane w specjalistycznych laboratoriach.

Zakażenie HCV to nie wyrok i można je pokonać.

W przypadku standardowego leczenia szanse na trwałą eliminację HCV wynoszą od prawie 50% u zakażonych genotypem 1 do ponad 80% u zakażonych genotypami 2 lub 3 HCV. W 2013 roku wprowadzono do praktyki klinicznej leki o bezpośrednim działaniu przeciwwirusowym. Boceprewir i telaprewir dodawane do interferonu pegylowanego i rybawiryny podniosły efektywność terapii zakażeń genotypem 1 HCV do około 80%. Terapie trójlekowe są zarezerwowane wyłącznie dla osób dorosłych. W najbliższym czasie spodziewamy się kolejnych leków, o podobnej lub wyższej skuteczności, przy czym będą one podawane bez interferonu.

7. Gdzie szukać pomocy w przypadku zakażenia WZW C?

W przypadku wykrycia zakażenia wirusem HCV należy bezzwłocznie zgłosić się do lekarza rodzinnego po skierowanie do specjalistycznej poradni. Adresy placówek zajmujących się diagnostyką oraz leczeniem przewlekłych zapaleń wątroby można znaleźć na stronie www.gwiazdanadziei.pl

8. Na czym polega leczenie WZW C?

Całkowita eliminacja wirusa z krwi, czyli osiągnięcie trwałej odpowiedzi wirusologicznej, jest możliwa pod warunkiem systematycznego przyjmowania zalecanych leków pod nadzorem lekarza specjalisty.

Pacjenci z wirusowym zapaleniem wątroby typu C poddawani są leczeniu farmakologicznemu, którego schemat ustala się indywidualnie dla każdego chorego.

Czas trwania terapii, której celem jest eliminacja wirusa z organizmu, wynosi od 24 do 48 tygodni lub dłużej. Standardem leczenia przewlekłego zapalenia wątroby typu C są zastrzyki podskórne interferon z doustnym przyjmowaniem rybawiryny. Dodatkowe leki w terapii trójlekowej podawane są doustnie równolegle z wymienionymi, przez różny okres terapii.

9. Rozmowa z lekarzem o WZW C – o co powinienem zapytać?

Oto lista przykładowych pytań, które powinieneś zadać lekarzowi, jeśli w twojej krwi zostanie wykryty wirus HCV:

- Jakie konsekwencje może mieć dla mnie postawiona diagnoza?
- Czy mam ostre czy przewlekłe WZW C i co to oznacza?
- Jaka jest przyczyna?
- Jakie są szanse na wyleczenie mojej choroby?
- Czy moja choroba postępuje?
- Jaka terapia przeznaczona jest dla mnie?
- Czy będę miał nawroty choroby?
- Czy moja rodzina powinna się przebadać pod kątem zakażenia?
- Jak długo będę czekał w kolejce na rozpoczęcie diagnostyki oraz leczenia przeciwwirusowego?

10. Jestem w ciąży – czy powinnam zbadać się pod kątem WZW C?

Badanie w kierunku HCV nie jest badaniem rutynowym nawet w przypadku ciężarnych kobiet, jednak warto je wykonać, gdyż dziecko w przypadku wrodzonego zakażenia HCV będzie wcześniej objęte opieką lekarską.

Ryzyko przeniesienia zakażenia HCV z matki na dziecko wynosi poniżej 6 %, aczkolwiek może być wyższe w szczególnych przypadkach np. współistniejących zakażeń.

11. Gdzie szukać informacji na temat WZW C?

www.leczhcv.pl

www.natemat.pl/c/63,moje-wzw-c

www.wzwc.pl

7. Gdzie szukać pomocy w przypadku zakażenia WZW B?
W przypadku wykrycia zakażenia wirusem HBV należy niezwłocznie zgłosić się do lekarza rodzinnego, który powinien wydać skierowanie do dalszej diagnostyki specjalistycznej. Adresy placówek zajmujących się diagnostyką oraz leczeniem przewlekłych zapalen wątroby można znaleźć na stronie www.gwiazdadanadziei.pl

8. Rozmowa z lekarzem o WZW B – o co powinienem zapytać?

Oto lista pytań, które powinienś zadać lekarzowi, jeśli w twojej krwi zostanie wykryty wirus HBV :

- Czy mam ostre czy przewlekłe WZW B?
- Czy moja wątroba została uszkodzona przez wirusa?
- Czy powinienem przyjmować jakies leki? Jeśli tak, jaki rodzaj leków jest dla mnie wskazany?
- Czy mogę łączyć leki na WZW B z tymi, które obecnie przyjmuję?
- Skąd będźie wiadomo, że leki, które przyjmuję, są skuteczne?
- Jak często powinienem odwiedzać lekarza?
- Czy możliwe, że zakażem kogos WZW B?

9. Czy WZW B można wyleczyć?

Leczenie wymaga dokładnego określenia statusu pacjenta. Obecnie dysponujemy kilkoma lekami skutecznie działającymi na wirusa B, przy czym jeden z nich (interferon) jednocześnie wzmacnia układ odpornościowy zakazonego. Leczenie interfeonem trwa jeden rok i polega na wstrzykiwaniu preparatu 1 – 3 razy w tygodniu (w zależności od jego rodzaju). Natomiast pozostałe leki podawane doustnie powodują działanie bezpośrednio antywirusowe. Ich stosowanie jest często wieloletnie, lecz staranna kontrola efektywności terapii stanowi doskonałe narzędzie w ręku lekarza - umożliwiający dostosowywanie czasu terapii do uzyskiwanych wyników. Obowiązujące zasada: im bardziej zostanie sformione namazanie się wirusa, tym bardziej i gwałtownie nie małeję prawdopodobieństwo rozwoju niekorzystnych zmian w wątrobie, takich jak jej marskość i rak wątrobowo-komórkowy.

Nie wszyscy zakażeni WZW B wymagają stosowania leków. Zdecydować o tym może wyłącznie lekarz. To on decyduje o wdrożeniu i wyborze metody leczenia.

10. Jestem w ciąży – czy powinnam zbadac się pod kątem WZW B?

Wszystkie kobiety ciężarne powinny przejść test w kierunku zakażenia wirusami zapalenia wątroby typu B i C oraz HIV. Jeżeli kobieta jest zakażona HBV, to jej dziecko oprócz standardowego szczepienia powinno dodatkowo, w pierwszej dobie po urodzeniu, otrzymać odpowiednią dawkę immunoglobuliny zawierającej przeciwciała anti-HBs, co maksymalizuje ochronne działanie przeciwko zakażeniu od matki.

Dane statystyczne cytowane w „Informatorze o WZW B” pochodzą z „WZW B Raport Choroby”, opracowanego przez Polską Grupę Ekspertów HBV

4. Jak uchronić siebie i swoich bliskich przed zakażeniem wirusem B?
Najskuteczniejszą metodą uchronienia się przed zakażeniem wirusem B jest podanie się szczepieniom. Każda osoba, która nie była zaszczepiona lub nie przeżyła w przeszłości WZWB powinna się zaszczepić. Szczepienia są szczególnie zalecane partnerom seksualnym, rodzinie i współlokatorom osób przewlekłe zakażonych wirusem B - dla tych osób wykonywane są one bezpłatnie.

Szczepienie obejmuje podanie trzech dawek w schemacie 0-1-6 miesięcy, tzn.: pierwsza dawka, po miesiącu druga dawka, po sześciu miesiącach – trzecia. Jest to tzw. schemat podstawowy, który może ulegać modyfikacjom w zależności od sytuacji konkretnej osoby. W takich sytuacjach niezbędna jest konsultacja lekarza – specjalisty, epidemiologa lub chorób zakaźnych.

W Polsce na początku lat 90-tych, wdrożono rozszerzający się program obowiązkowych szczepień, obejmujący

coraz liczniejsze grupy ludności. Są to:

- Wszystkie noworodki
- Pracownicy służby zdrowia, osoby wykonujące zawody o wysokim ryzyku zakażenia oraz osoby kształące się w zawodach medycznych
- Osoby z bliskiego otoczenia chorych na WZWB typu B i nosiciele wirusa B

Dla pozostałych osób szczepienia przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B są zalecane i pacjent ponosi koszty zakupu szczepionki.

5. Kiedy mogę podzielić się z siebie WZWB?

Wirusowe zapalenie wątroby typu B jest powszechnie nazywane „cichą chorobą”. Jej objawy są niecharakterystyczne i na ich podstawie nie można ustalić rozpoznania. O nosicielstwie HBV choroby dowiaduje się zwykle przez przypadek. Chorzy najczęściej skarżą się na zwiększoną zmęczliwość, pobolewania pod prawym łukiem żebrowym, zaburzenia łaknienia. Badania biochemiczne bardzo często wykazują podwyższoną aktywność jednego z enzymów wątrobowych, określanego w skrócie jako ALT. Jednakże prawidłowe wartości nie wykluczają zakażenia. Jego rozpoznanie wymaga testów specjalistycznych.

Najczęstsze objawy zakażenia HBV:

- Objawy charakterystyczne dla grypy
- Uczucie zmęczenia
- Ból brzucha
- Gorączka
- Biegunka
- Podwyższona temperatura ciała
- Utrata apetytu
- Nudności

Jżeli podczas kontrolych badań stanu zdrowia zostaną stwierdzone nieprawidłowe próby wątrobowe nie należy tego lekceważyć.

6. Jak sprawdzić czy mam WZWB?

Testem wstępnym w kierunku zakażenia HBV jest wykonanie badania diagnostycznego krwi w kierunku HbsAg. Jest to badanie przesiewowe. Oznacza to, że wynik dodatni wymaga weryfikacji oraz pogłębionej diagnostyki w placówkach specjalistycznych. Umożliwi to określenie okresu choroby, stanu jej zaawansowania oraz podjęcie stosownych decyzji terapeutycznych, jeżeli będzie zachodziła taka potrzeba. Każdy pacjent jest traktowany indywidualnie, a wybór metod diagnostycznych jest dostosowywany do jego statusu biologicznego, społecznego, itp.

1. Co to jest WZW B?

Zapalenie wątroby typu B jest chorobą bakteryjną; to jedna z najczęstszych i najpoważniejszych przyczyn zakażenia wątroby. Wirus zapalenia wątroby typu B (HBV) może być powodem marskości i raka, jak również kilku chorób innych narządów, aniżeli wątroba.

Wirusowe zapalenie wątroby typu B jest jedną z najczęstszych występujących chorób zakaźnych – szacuje się, że kontakt z wirusem miało 2 mld osób na świecie (1/3 populacji); przewlekłe zakażonych tym wirusem jest około 350 mln ludzi na świecie. W Polsce liczba zakażonych szacowana jest na 400 – 600 tys. osób. WZW typu B bardzo skutecznie zapobiega się przez szczepienia.

Wirus HBV (*ang. Hepatitis B Virus*), to odciekowy wirus DNA, hepatotropowy i limfotropowy, z rodziny hepadanawirusów. Powoduje wirusowe zapalenie wątroby typu B. Wirus HBV jest 100 razy bardziej zakaźny niż wirus HIV i jest drugim co do częstotści, po tytoniu, pojedynczym czynnikiem wywołującym raka.

2. Czym się różni ostre i przewlekłe WZW B?

Wirusowe zapalenie wątroby typu B charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem przebiegu. W czasie ostrego zakażenia mogą pojawiać się objawy choroby o różnym nasileniu np. nudności, wymioty, utrata apetytu, bóle brzucha lub objawy grypopodobne – bóle mięśniowe, stany podgorączkowe, osłabienie, ogólne rozbitcie. Wiele osób nie ma jednak żadnych objawów, pomimo zakażenia. Zoftcząca występuje tylko u ok. 20-40% zakażonych. Jeżeli w ciągu 6 miesięcy nie dojdzie do wyleczenia, zakażenie przechodzi w stan przewlekły. Dotyczy to od 5-10% osób.

3. Jak można się zarazić wirusem B zapalenia wątroby ?

Wirus HBV może zakazić się każdy, kto nie został przeciw niemu zaszczepiony. Zakażenie może nastąpić w następujących okolicznościach:

- Niezabezpieczone kontakty seksualne z zakażonym partnerem
- Narzelenie ciężkości skóry skazonym HBV przyrądem medycznym lub niemedyycznym (niewyjłowione igły strzykawki etc., jak również instrumenty używane w kosmetyce, gabinecie tatuażu, itp.)
- Użycie nieoszczelnego do zębów żyłki i innych przedmiotów potencjalnie mogących naruszyć ciągłość skóry lub błon śluzowych, należących do osoby zakażonej

Główne grupy ryzyka zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B to:

- Niezszczeni pracowników służby zdrowia i służb bezpieczeństwa publicznego, którzy mają częsty kontakt z krwią
- Osoby otrzymujące w przeszłości krew i preparaty krwiopochodne
- Pacjenci poddawani hemodializom
- Osoby wstrzykujące sobie narkotyki z użyciem wspólnych igieł
- Osoby narażone na kontakty z osobami zakażonymi HBV w gospodarstwie domowym
- Niezszczeni urodzone przez matki zakażone wirusem HBV
- Osoby podrażające do obszarów o wysokiej zapadalności na WZW typu B
- Osoby, u których stwierdzono zakażenie przenoszone drogą płciową (STI) w wywiadzie
- Partnerzy seksualni osób zakażonych wirusem HBV
- Podopieczni zakładów poprawczych i więziń

[Waga: podkreślone tutaj określenie „niezszczeni” ma tylko teoretyczne znaczenie. Dziś nie ma możliwości wykonywania pewnych zawodów bez szczeni, również szczeni noworodków jest obowiązkowe.]

Co 12-sta osoba na świecie żyje z przewlekłym zapaleniem wątroby typu B lub C. Większość z nich nie jest świadoma swojej choroby, ponieważ przez wiele lat nie daje ona żadnych objawów. Niestety, nielezione zakażenie WZW B i C może doprowadzić do poważnych chorób wątroby, w tym raka wątroby, a w konsekwencji nawet do śmierci.

Jeżeli myślisz, że możesz zarazić się WZW B lub WZW C konieczne jest skonsultuj się z lekarzem i wykonaj proste badanie krwi, które pozwoli zdiagnozować zakażenie. WZW B i WZW C można leczyć, zapobiegając tym samym zagrażającym życiu chorobom wątroby.

Szczepienie jest najlepszym sposobem uniknięcia zakażenia WZW B. W przypadku WZW C, ze względu na brak szczepionki, jedyną metodą zapobiegania zakażeniu jest znajomość dróg jego rozprzestrzeniania się i świadome unikanie sytuacji, w których możemy być na nie narażeni.

Więcej informacji na temat WZW B i WZW C znajdziesz na stronie Fundacji „Gwiazda Nadziei”

www.gwiazdanadziei.pl

Konsultacja merytoryczna – poradnik nt. WZW B – prof. Jacek Juszyk
Konsultacja merytoryczna – poradnik nt. WZW C – prof. Waldemar Halota

Twój 1% to dla Naszych Podopiecznych bardzo wiele!

Przeznacz 1% swojego podatku!
Fundacja "Gwiazda Nadziei"
nr KRS 0000298237

FUNDACJA
GWIAZDA
NAZDZIEI

Bądź świadomy.

Zaszczep się!

Możesz skutecznie zapobiec zakażeniu.

FUNDACJA
GWIAZDA
NADZIEI

WZWB

